

PYHÄ EKUMEEININEN
VATIKAANIN II
KIRKOLLISKOKOUS

Toinen osa

JULISTUKSET JA DEKREETIT

Alunperin nämä asiakirjat ovat ilmestyneet
Acta Apostolicae Sedis -sarjassa:

Gravissimum educationis: Vol. LVIII, 1966, n:o 10

Nostra aetate: Vol. LVIII, 1966, n:o 10

Dignitatis humanae: Vol. LVIII, 1966, n:o 14

Ad gentes: Vol. LVIII, 1966, n:o 14

Presbyterorum ordinis: Vol. LVIII, 1966, n:o 14

Apostolicam actuositatem: Vol. LVIII, 1966, n:o 12

Optatam totius: Vol. LVIII, 1966, n:o 10

Perfectae caritatis: Vol. LVIII, 1966, n:o 10

Christus Dominus: Vol. LVIII, 1966, n:o 10

Unitatis redintegratio: Vol. LVII, 1965, n:o 1

Orientalium ecclesiarum: Vol. LVII, 1965, n:o 1

Inter mirifica: Vol. LVI, 1964, n:o 3

*Rakenneluettelossa mainitut otsikot ovat asiakirjaa valmistelleen
komission laatimat, mutta eivät kuulu lopulliseen tekstiin. Ne on otettu
mukaan asiakirjan ymmärtämisen helpottamiseksi.*

Pyhä ekumeeninen

Vatikaanin II kirkolliskokous

Toinen osa: **Julistukset ja dekreetit**

Suomenkielinen laitos:

Copyright © 2013 Katolinen tiedotuskeskus, Pyhän Henrikin aukio

1 B, 00140 Helsinki. Sähköposti: info@katolinen.fi. Kannen kuva:

SIR.

Tämä teos sisältää tarkistetut laitokset aiemmin yksittäin
julkaistuista asiakirjoista sekä kolme ennen julkaisematonta
suomennosta. Ensimmäinen painos.

Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2013.

ISBN-13: 978-952-9627-84-4.

**Piispa Paavali
Jumalan palvelijain palvelija
yhdessä pyhän kirkolliskokouksen isien kanssa
asian ainaiseksi muistamiseksi**

Dekreetti

APOSTOLICAM ACTUOSITATEM

maallikkojen apostolaatista

DEKREETIN RAKENNE

1. Johdanto

ENSIMMÄINEN LUKU: MAALLIKOIDEN KUTSUMUS APOSTOLAATTIIN

2. Maallikkojen osallistuminen Kirkon lähetystehtävään
3. Maallikkojen apostolaatin perusta
4. Maallikkojen spiritualiteetti apostolaatissa

TOINEN LUKU: SAAVUTETTAVISTA PÄÄMÄÄRISTÄ

5. Johdanto
6. Evankelioimisen ja pyhittämisen apostolaatti
7. Kristillinen vaikutus ajallisiin asioihin
8. Karitatiivinen toiminta

KOLMAS LUKU: APOSTOLAATIN ERI ALUEISTA

9. Johdanto
10. Kirkon yhteisöt
11. Perhe
12. Nuoret
13. Sosiaalinen kenttä
14. Kansallinen ja kansainvälinen toiminta

NELJÄS LUKU: APOSTOLAATIN ERI MUODOISTA

15. Johdanto
16. Yksityisen apostolaatin merkitys ja moninaisuus
17. Yksityinen apostolaatti erityisissä tilanteissa
18. Yhteisen apostolaatin tärkeys

19. Yhteisen apostolaatin monet muodot
20. Katolinen aktio
21. Yhdistysten arvostus
22. Kirkon palvelukseen omistautuneet maallikot

VIIDES LUKU: NOUDATETTAVASTA JÄRJESTYKSESTÄ

23. Johdanto
24. Suhteet Kirkon hierarkiaan
25. Pappien apu maallikkojen apostolaatille
26. Yhteistyön välineitä
27. Yhteistyö toisten kristittyjen ja ei-kristittyjen kanssa

KUUDES LUKU: KOULUTUKSESTA APOSTOLAATTIIN

28. Apostolaattiin koulutuksen tärkeys
29. Koulutuksen periaatteita maallikkojen apostolaattia varten
30. Kuka kouluttaa apostolaattiin
31. Koulutuksen sopeuttaminen apostolaatin eri muotoihin
32. Apukeinoja

KEHOTUS

- 33.

JOHDANTO

1. Tahtoen antaa Jumalan kansan apostoliselle toiminnalle entistä arvostetumman aseman [1] pyhä kirkolliskokous kääntyy huolenpidossaan kristittyjen maallikkojen puoleen, joiden erityisestä ja kaikin tavoin tarpeellisesta osuudesta Kirkon lähetystehtävään se jo toisaalla on muistuttanut.[2] Maallikkojen apostolaatti johtuu itse heidän kristillisestä kutsumuksestaan, eikä se koskaan voi puuttua Kirkosta. Kuinka spontaania ja hedelmällistä tällainen toiminta oli Kirkon alkuaikoina, sen pyhä Raamattu osoittaa selvästi (vrt. Ap.t. 11:19-21, 18:26, Room. 16:1-16, Fil. 4:3).

Meidänkään aikamme ei vaadi maallikoilta pienempää intoa, päin vastoin nykyiset olosuhteet vaativat heidän apostolaattinsa vahvistamista ja laajentamista. Ihmisten määrän jatkuvasti kasvaessa, tieteen ja tekniikan edistytessä ihmisten väliset entistä läheisemmät suhteet eivät ainoastaan ole suunnattomasti laajentaneet maallikkojen apostolaatin alaa, joka suureksi osaksi on avoinna vain heille, vaan ovat myös aiheuttaneet uusia ongelmia. Nämä vaativat heiltä taitavaa asioihin paneutumista ja tutkimusta. Sitä vaativammaksi tämä apostolaatti tulee, kun monien inhimillisen elämän alojen autonomia – kuten oikein onkin – yhä kasvaa. Tähän liittyy joskus tietynlaista etäännyttymistä eettisestä ja uskonnollisesta järjestyksestä sekä vakava vaara kristilliselle elämälle. Sitä paitsi monilla seu-
duilla, missä pappeja on hyvin vähän tai missä heiltä vä-

lillä puuttuu vapaus palvelutyöhönsä, Kirkko ilman maallikkojen toimintaa tuskin voisi olla läsnä ja vaikuttaa.

Tämän moninaisen ja pakottavan tarpeen merkinä on se ilmeinen työ, jota Pyhä Henki tekee maallikkojen keskuudessa nykyisin saaden heidät yhä enemmän tietoisiksi omasta vastuustaan ja innostaen heitä Kristuksen ja Kirkon palvelemiseen kaikkialla.[3]

Tässä dekreetissä kirkolliskokous tahtoo valaista maallikkojen apostolaatin luonnetta, omaperäisyyttä ja moninaisuutta, vahvistaa sen peruseriaatteet sekä antaa pastoraalisia ohjeita sen entistä tehokkaammaksi toteuttamiseksi. Kaikkea tätä on pidettävä ohjeellisena maallikkojen apostolaattia koskevissa asioissa kanonista lakia tarkistettaessa.

ENSIMMÄINEN LUKU

MAALLIKKOJEN KUTSUMUS APOSTOLAATTIIN

2. Kirkko syntyi, jotta Kristuksen valtakunta leviäisi kaikkialle maan päällä Isän Jumalan kunniaksi, jotta siten kaikki ihmiset voisivat tulla osallisiksi pelastavasta lunastuksesta [1] ja jotta heidän välityksellään koko maailma saavuttaisi todellisen suhteen Kristukseen. Kaikkea Kristuksen mystisen ruumiin toimintaa tämän päämäärän saavuttamiseksi sanotaan apostolaatiksi, jota Kirkko harjoittaa eri tavoin kaikkien jäsentensä kautta. Sillä kristillinen kutsumus on luonteeltaan myös kutsumus apostolaattiin. Kuten elävän ruumiin elimistössä mikään jäsen ei ole pelkästään passiivinen, vaan osallinen samalla sekä ruumiin elämään että sen toimintaan, niin Kristuksen ruumiissa, joka on Kirkko, koko ruumis "kasvaa kunkin jäsenen toimiessa oman tehtävänsä mukaan" (Ef. 4:16). Niin kiinteä on siis tässä ruumiissa yhteys ja jäsenten liittyminen toisiinsa (vrt. Ef. 4:16), että jäsenen, joka ei tee voitavaansa ruumiin rakentumiseksi, on sanottava olevan hyödytön sekä Kirkolle että itselleen.

Kirkossa on palvelutehtävien erilaisuus, mutta läheystehtävän ykseys. Apostoleille ja heidän seuraajilleen Kristus uskoi tehtäväksi opettaa, pyhittää ja johtaa hänen nimessään ja hänen voimallaan. Sitä vastoin maallikot tultuaan osallisiksi Kristuksen papillisesta, profeetallisesta ja kuninkaallisesta virasta omalta osaltaan toteuttavat koko Jumalan kansan lähetystehtävää Kirkossa ja maailmassa.

[2] He harjoittavat todellisesti apostolaattia toiminnallaan ihmisten evankelioimiseksi ja pyhittämiseksi sekä ajallisten asioiden järjestyksen läpäisemiseksi ja täyttämiseksi evankeliumin hengellä. Näin heidän ajallinen toimintansa tämän järjestyksen piirissä selvästi todistaa Kristuksesta ja edistää ihmisten pelastusta. Kun näet maallikoiden asemalle on ominaista se, että he elävät keskellä maailmaa ja ajallisia tarpeita, Jumala on kutsunut heidät Kristuksen hengessä palavina harjoittamaan apostolaattiaan maailmassa hapatteen tavoin.

3. Maallikkojen velvoitus ja oikeus apostolaattiin johdetaan heidän yhteydestään päähän, Kristukseen. Kasteen kautta Kristuksen mystiseen ruumiiseen liitettyinä ja vahvistuksen sakramentin kautta Pyhän Hengen voimalla vahvistettuina heidät on apostolaattiin valinnut itse Herran. Heidät on vihitty kuninkaalliseksi papistoksi ja pyhäksi kansaksi (vrt. 1. Piet. 2:4-10), jotta he kaikissa töissään uhraisivat hengellisiä uhreja ja levittäisivät todistusta Kristuksesta kaikkialle maailmaan. Sakramentit puolestaan, varsinkin pyhä eukaristia, välittävät ja ravitsevat sitä rakkautta, joka on ikään kuin koko apostolaatin sielu.[3]

Apostolaattia harjoitetaan uskossa, toivossa ja rakkautta, joita Pyhä Henki jakaa kaikkien Kirkon jäsenten sydämiin. Nimenomaan rakkauden käsky, joka on Herran suurin määräys, pakottaa kaikkia Kristukseen uskovia edistämään Jumalan kunniaa hänen valtakuntansa tulemiseksi ja iankaikkiseksi elämäksi kaikille ihmisille, niin että he tunsivat ainoan tosi Jumalan ja sen, jonka hän lähetti, Jeesuksen Kristuksen (vrt. Joh. 17:3).

Kaikille kristityille kuuluu siten ylevänä velvollisuutena jumalallisen pelastuksen sanoman levittäminen, niin että kaikki ihmiset kaikkialla maailmassa saisivat siitä tiedon ja ottaisivat sen vastaan.

Tämän apostolaatin harjoittamiseksi Pyhä Henki, joka saa aikaan Jumalan kansan pyhittymisen palveluviran ja

sakramenttien välityksellä, jakaa uskoville myös erityisiä lahjoja (vrt. 1. Kor. 12:7), "jakaen kullekin erikseen, niin kuin tahtoo" (1. Kor. 12:11), jotta jokainen saamallaan armolahjalla palvelisi toisia ja jotta he olisivat "Jumalan moninaisen armon hyviä haltijoita" (1. Piet. 4:10) koko ruumiin rakentumiseksi rakkaudessa (vrt. Ef. 4:16). Näiden armolahjojen, myös yksinkertaisimpien, vastaanottamisesta syntyy jokaiselle uskovalle oikeus ja velvollisuus käyttää niitä ihmisten hyväksi ja Kirkon rakentumiseksi sekä Kirkossa että maailmassa Pyhän Hengen vapaudessa, hänen, joka "puhaltaa, missä tahtoo" (Joh. 3:8). Tämä heidän on samalla tehtävä yhteydessä veljiinsä Kristuksessa, varsinkin paimeniinsa, joiden tulee arvioida niiden todellinen luonne ja oikea käyttö, ei sammuttaen Henkeä, vaan koetellen kaikkea ja pitäen sen, mikä on hyvää (vrt. 1. Tess. 5:12,19,21).[4]

4. Kun Kristus Isän lähettämänä on koko Kirkon apostolaatin lähde ja alkuperä, on selvää, että maallikkojen apostolaatin hedelmällisyys riippuu heidän elävästä yhteydestään Kristukseen Herran sanojen mukaisesti: "Joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, se kantaa paljon hedelmää; sillä ilman minua te ette voi tehdä mitään" (Joh. 15:5). Tämä läheinen elämän yhteys Kristukseen Kirkossa saa ravintonsa hengellisistä apukeinoista, jotka ovat yhteisiä kaikille uskoville, varsinkin aktiivisesta osallistumisesta pyhään liturgiaan.[5] Niitä maallikkojen on käytettävä siten, että he oikein täyttäessään maalliset velvollisuutensa tavallisissa elämän olosuhteissa eivät eristä elämästään yhteyttä Kristuksen kanssa, vaan tehden työnsä Jumalan tahdon mukaisesti kasvaisivat siinä. Alttiuden ja ilon hengessä tulee maallikon elämän edistyä pyhyudessa, vaikeudet on koetettava voittaa harkiten ja kärsivällisesti.[6] Ei perheasioiden eikä muiden ajallisten tarpeiden tulisi olla eristettyinä heidän hengellisen elämänsä piiristä apostolin sanojen mukaisesti: "Mitä teettekin, sanoin tai toin, teh-

kää kaikki Herran Jeesuksen nimessä, kiittäen hänen kauttaan Jumalaa, Isäämme” (Kol. 3:17).

Tällainen elämä vaatii jatkuvaa uskon, toivon ja rakkauden harjoitusta.

Vain uskon valossa ja Jumalan sanaa mietiskellen itse kukin pystyy aina ja joka paikassa tuntemaan Jumalan, jossa me ”elämme ja liikumme ja olemme” (Ap.t. 17:28) ja joka tilanteessa kysymään hänen tahtoaan, näkemään Kristuksen kaikissa ihmisissä, olivatpa he läheisiä tai vieraita, ja arvioimaan oikein maallisten asioiden todellisen merkityksen ja arvon sekä niiden itsensä että ihmisen lopullisen päämäärän kannalta.

Ne joilla on tämä usko, elävät Jumalan lasten ilmestymisen toivossa muistaen Herran ristiä ja ylösnousemusta.

Tämän elämän pyhiinvaelluksella he Kristuksen kanssa Jumalaan kätkettyinä ja rikkauksien orjuudesta vapaina tavoittelevat sitä hyvää, joka säilyy iankaikkiseen elämään. Alttiin mielin he antautuvat kokonaan edistämään Jumalan valtakunnan tuloa sekä kehittämään ja uudistamaan ajallisia asioita kristillisessä hengessä. Tämän elämän vastoinkäymisissä he löytävät voimaa toivosta, vakuuttuneina siitä, ”että nykyisen ajan kärsimykset eivät ole mitään sen kirkkauden rinnalla, joka vielä on ilmestyvä ja tuleva osaksemme” (Room. 8:18).

Jumalan rakkauden pakottamina he tekevät hyvää kaikille, mutta varsinkin uskonveljille (vrt. Gal. 6:10) jättäen pois ”kaiken pahuuden ja vilpin, kaiken teeskentelyn ja kateuden ja kaiken panettelun” (1. Piet. 2:1) ja vetävät näin ihmisiä Kristuksen luo. Sillä Jumalan rakkaus, joka on ”vuodatettu meidän sydämiimme Pyhän Hengen kautta, joka on meille annettu” (Room. 5:5), tekee maallikot kykeneviksi todella ilmaisemaan vuorisaarnan autuaaksijulistusten henkeä elämässään. Seuratessaan köyhää Jeesusta heitä ei masenna ajallisten hyvyyksien puute eikä niiden runsaus tee heitä pöyhkeiksi; heidän jäljitellessään nöyrää Kristusta ei heissä vaikuta turhan kunnian himo (vrt. Gal.

5:26), vaan he pyrkivät pikemmin miellyttämään Jumalaa kuin ihmisiä, aina valmiina jättämään kaiken Kristuksen tähden (vrt. Luuk. 14:26) ja kärsimään vainoa vanhurskaiden tähden (vrt. Matt. 5:10) muistaen Herran sanoja: "Jos joku tahtoo kulkea minun jäljessäni, hän kieltäköön itsensä, ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua" (Matt. 16:24). Vaalien kristillistä ystävyyttä keskenään he auttavat toisiansa jokaisessa tarpeessa.

Tämän maallikkojen hengellisen elämän suunnan on saatava erityinen leimansa heidän avio- ja perhesuhteistaan, naimattomuudestaan tai leskeydestään, terveydentilastaan sekä ammatillisesta ja sosiaalisesta toiminnastaan. Heidän ei tulisi lakata kehittämästä näitä ominaisuuksia ja lahjoja, jotka he ovat saaneet olosuhteiden seurauksena, eikä Pyhäältä Hengeltä vastaanottamiaan lahjoja.

Edelleen ne maallikot, jotka seuraten kutsumustaan ovat liittyneet jonkin Kirkon hyväksymän yhdistyksen tai instituutin jäseneksi, yrittävät uskollisesti omaksua sille luonteenomaiset hengellisen elämän ominaisuudet.

Pitäkööt he suuressa arvossa ammattitaitoa, perhe- ja kansalaishenkeä sekä niitä hyveitä, jotka liittyvät sosiaalisiin suhteisiin, nimittäin kunniallisuutta, oikeudenmukaisuutta, rehellisyyttä, inhimillisyyttä, rohkeamielisyyttä, joita ilman mikään kristillinen elämä ei ole mahdollista.

Tällaisen hengellisen ja apostolisen elämän täydellinen esimerkki on autuain Neitsyt Maria, apostolien kuningatar, joka viettäessään maan päällä kaikille yhteistä elämää täynnä perhe- ja työasioita oli aina läheisessä yhteydessä Poikaansa ja ainutlaatuisella tavalla myötävaikuttanut Pelastajan työssä. Tultuaan nyt otetuksi taivaaseen hän "äidinrakkautensa huolehtii Poikansa veljistä, jotka yhä vaeltavat maan päällä vaarojen ja ahdistusten keskellä, kunnes he pääsevät siunattuun isänmaahan." [7] Kaikki kunnioittakoot häntä hartaasti ja uskokoot elämänsä ja apostolaattinsa hänen äidilliseen huolenpitoonsa.

TOINEN LUKU

SAAVUTETTAVISTA PÄÄMÄÄRISTÄ

5. Kristuksen lunastustyö, joka sinänsä tähtää ihmisten pelastukseen, sulkee piiriinsä myös koko maallisen järjestyksen uudistuksen. Sen vuoksi Kirkon lähetystehtävä ei ainoastaan ole Kristuksen sanoman ja hänen armonsä viemistä ihmisille, vaan myös ajallisen järjestyksen läpäisemistä ja täyttämistä evankeliumin hengellä. Toimiesaan tässä Kirkon lähetystehtävässä maallikot harjoittavat apostolaattiaan sekä Kirkossa että maailmassa, sekä hengellisen että ajallisen järjestyksen piirissä. Nämä järjestykset, vaikka ne on erotettava toisistaan, on Jumalan ainoassa suunnitelmassa niin yhdistetty, että itse Jumala aikoo Kristuksessa muuttaa koko maailman uudeksi luomukseksi ensin maan päällä ja täydellisesti viimeisenä päivänä. Molempien järjestysten piirissä maallikon, joka on samalla kertaa uskova ja kansalainen, on annettava saman kristillisen omantuntonsa johtaa itseään.

6. Kirkon lähetystehtävä tähtää ihmisten pelastukseen, joka saavutetaan uskomalla Kristukseen ja hänen armostaan. Kirkon ja kaikkien sen jäsenten apostolaatti johtaa ennen kaikkea Kristuksen sanoman ilmoittamiseen maailmalle sanoin ja teoin ja hänen armonsä jakamiseen. Tämä tapahtuu etupäässä sanan ja sakramenttien palveluviran kautta, joka on erityisesti uskottu papistolle. Myös maallikoilla on siinä tärkeä osuus täytettävänä, jotta he olisivat

mukana auttamassa totuutta eteenpäin (3. Joh. 8). Ennen muuta tässä järjestyksessä maallikkojen apostolaatti ja paimenten palvelutyö täydentävät toisiaan.

Maallikoille tarjoutuu lukemattomia tilaisuuksia apostolaatin harjoittamiseen evankeliumin julistamisessa ja pyhityksessä. Itse kristillisen elämän todistuksella ja hyvillä töillä, jotka tehdään yliluonnollisen hengen vaikutuksesta, on voima vetää ihmisiä uskoon ja Jumalan luo, sillä Herra sanoo: "Niin loistakoon teidän valonne ihmisten edessä, että he näkisivät teidän hyvät tekonne ja ylistäisivät Isääne, joka on taivaissa" (Matt. 5:16).

Tällainen apostolaatti ei kuitenkaan perustu vain kristillisen elämän todistukseen, todellinen apostoli etsii tilaisuuksia julistaa Kristusta myös sanoin joko ei-uskoville johdattaakseen heidät uskoon tai uskoville opettaakseen, vahvistaakseen ja innostaakseen heitä entistä palavampan elämään, sillä "Kristuksen rakkaus pakottaa meitä" (2. Kor. 5:14), ja kaikkien sydämissä pitäisi kaikua apostolin sanojen: "Voi minua, ellen evankeliumia julista!" (1. Kor. 9:16).[1]

Kun aikanamme nousee uusia kysymyksiä ja leviää erittäin vaikeita erehdyksiä, jotka pyrkivät hävittämään uskonnon, moraalisen järjestyksen, jopa itsensä inhimillisen yhteiskunnan perustuksetkin, tämä pyhä kirkolliskokous kehottaa sydämestään maallikkoja, kutakin saamiensa älyn lahjojen ja opillisen koulutuksen sekä Kirkon mielen mukaisesti, yhä suurempaan valppauteen selittäessään, puolustaessaan ja soveltaessaan oikein kristillisiä periaatteita tämän ajan ongelmiin.

7. Maailmaa koskeva Jumalan suunnitelma on, että ihmiset yksimielisesti rakentavat ajallisten asioiden järjestystä ja jatkuvasti täydentävät sitä.

Kaikki ajalliseen järjestykseen kuuluva, kuten elämään ja perheeseen liittyvät arvot, kulttuuri, taloudelliset seikat, taiteet ja ammatit, poliittisen yhteisön järjestäytyminen,

kansainväliset suhteet jne. sekä niiden kehitys ja edistyminen eivät ole vain apukeinoja ihmisen lopullisen päämäärän saavuttamiseksi, vaan niillä on myös oma arvonsa, jonka Jumala on niihin pannut, tarkasteltakoon niitä sitten itsessään tai koko ajallisen järjestyksen osina: ”Ja Jumala katsoi kaikkea tekemäänsä, ja kaikki oli hyvää” (1. Moos. 1:31). Tämä niiden luonnollinen hyvyys saa erityisen arvokkuuden niiden suhteesta ihmispersoonaan, jota palvelemaan ne on luotu. Vihdoin Jumala näki hyväksi koota kaiken, sekä luonnollisen että yliluonnollisen, yhdeksi Kristuksessa Jeesuksessa, ”että hän olisi kaikessa ensimmäinen” (Kol. 1:18). Tämä määräys ei kuitenkaan millään tavoin riistä ajalliselta järjestykseltä sen autonomiaa, sen omia päämääriä, lakeja, apukeinoja ja niiden merkitystä ihmisille, vaan pikemminkin täydentää niitä voimallaan ja omalla arvollaan ja samalla suuntaa ne kohti ihmisen koko kutsumusta maan päällä.

Historian kuluessa ajallisten asioiden käyttöä on tahrattu raskain pahein, koska ihmiset perisyntin vaikutuksen alaisina lankesivat usein lukuisiin erehdyksiin, jotka koskivat tosi Jumalaa, ihmisluontoa ja moraalilain perusvaatimuksia. Siitä johtui tapojen ja inhimillisten laitosten turmelus, usein myös ihmispersoonan halveksiminen. Myös meidän päivinämme monet luottavat liiaksi luonnontieteiden ja tekniikan edistykseen ja ovat taipuvaisia eräänlaiseen ajallisten asioiden jumalointiin ollen enemmän niiden orjia kuin herroja.

On koko Kirkon asia työskennellä, jotta ihmiset kykenisivät rakentamaan oikein koko ajallisten asioiden järjestyksen ja suuntaamaan sen Kristuksen kautta Jumalaan. Paimenten asia on selvästi julistaa luomakunnan tarkoitusta ja maailman hyväksikäyttöä koskevia periaatteita ja antaa moraalista ja hengellistä apua, jotta ajallisten asioiden järjestys perustettaisiin Kristukseen.

Maallikkojen puolestaan tulee omaksua tämä ajallisen järjestyksen perustaminen omaksi tehtäväkseen ja toimia

siinä evankeliumin valon ja Kirkon hengen johtamina kristillisessä rakkaudessa suoraan ja määrätietoisesti. Kansalaisina heidän on toimittava kansalaisten kanssa, omaa kokemustaan käyttäen ja vastuullisina, kaikkialla ja kaikessa heidän on etsittävä Jumalan valtakunnan oikeudenmukaisuutta. Ajallinen järjestys on perustettava niin, että säilyttäen sen omat lait loukkaamattomina se saataisiin yhdenmukaiseksi kristillisen elämän korkeampien lakien kanssa sovellettuina paikan, ajan ja kansojen erilaisiin tilanteisiin. Tämänlaisen apostolaatin töiden joukossa kristittyjen sosiaalisella toiminnalla on huomattava asema, vaikka pyhä kirkolliskokous toivoo sen ulottuvan nykyisin koko ajallisen elämän, etenkin kulttuurin alalle.[2]

8. Vaikka kaiken apostolaatin harjoittamisen pitäisi olla lähtöisin ja saada voimansa rakkaudesta, ovat jotkin teot jo luonnostaan sopivia tulemaan itse rakkauden eläväksi osoitukseksi. Näiden Herra Kristus tahtoi olevan messiaanisen tehtävänsä merkkeinä (vrt. Matt. 11:4-5).

Lain suurin käsky on rakastaa Jumalaa koko sydämehtään ja lähimmäistään niin kuin itseään (vrt. Matt. 22:37-40). Tämän lähimmäisenrakkauden käskyn Kristus teki omakseen ja antoi sille uuden merkityksen, kun hän tahtoi samaistaa itsensä veljien kanssa rakkauden kohteena sanoessaan:

”Kaiken, minkä te olette tehneet yhdelle näistä minun vähäisimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle” (Matt. 25:40). Sillä hän itse omaksuessaan inhimillisen luonnon on koonnut koko ihmissuvun tietyn yliluonnollisen solidaarisuuden avulla perheeksi itselleen, ja hän on määrännyt opetuslastensa tunnusmerkiksi rakkauden sanoessaan: ”Siitä kaikki tuntevat teidät minun opetuslapsikseni, jos teillä on keskinäinen rakkaus” (Joh. 13:35).

Kuten pyhä Kirkko jo alkuaikoinaan liitti eukaristiseen ateriaan ”agapen” (rakkaudenaterian) osoittaen täten kokonaisuutena olevansa rakkauden sitein yhdistynyt Kris-

tuksen ympärille, samoin se on kaikkina aikoina tunnettavissa tästä rakkauden merkistä. Ja samalla kun se iloitsee toisten aloitteista, se pitää rakkauden töitä omana velvollisuutenaan ja oikeutenaan, josta se kieltäytyy luopumasta. Siitä syystä sääliä köyhiä ja sairaita kohtaan ja niin sanottuja laupeudentöitä ja keskinäistä avunantoa kaikenlaisten inhimillisten puutteiden lievittämiseksi pidettäköön Kirkossa erityisen suuressa arvossa.[3]

Nykyisenä aikana, jolloin tiedotusvälineet ovat tulleet yhä nopeammiksi, etäisyydet ihmisten välillä tavallaan hävitetyiksi ja koko maailman asukkaat on tehty kuin yhden perheen jäseniksi, ovat nämä toimet ja työt tulleet entistä paljon kiireellisemmiksi ja yleismaailmallisemmiksi. Laupeudentyö voi ja sen tuleekin tänään sulkea piiriinsä kaikki ihmiset ja kaikki tarpeet. Missä vain on ihmisiä, jotka tarvitsevat ruokaa ja juomaa, vaatteita, asuntoa, lääkkeitä, työtä, opetusta, todella inhimilliseen elämään välttämättömiä varoja, ihmisiä, joita koettelevat vaivat ja sairaudet ja joiden on kärsittävä maanpakoa ja vankeutta, siellä kristillisen rakkauden on etsittävä heitä ja löydettävä heidät, pidettävä heistä huolta uhrautuvasti, lohdutettava heitä ja kevennettävä heidän osaansa tarjoamallaan avulla. Tämä velvollisuus koskee ensi sijassa niitä yksityisiä ihmisiä ja kansoja, jotka elävät vauraudessa.[4]

Jotta tällainen rakkauden harjoitus olisi kaiken epäilyksen yläpuolella ja myös näyttäisi siltä, nähtäköön lähimmäisessä Jumalan kuva, joksi hänet on luotu, ja Kristus Herra, jolle todellisuudessa uhrataan se, mitä tarvitsevalle annetaan, sekä otettakoon erittäin hienotunteisesti huomioon avun saajan persoonallinen vapaus ja arvokkuus. Tarkoituksen puhtautta älköön tahratko mikään omanvoitonpyynti tai hallitsemispyrkimys;[5] ennen muuta on tyydytettävä oikeudenmukaisuuden vaatimukset eikä tule tarjota rakkauden lahjana sitä, mitä jo oikeudenmukaisuuden nimessä ollaan velkaa. On poistettava pahan syyt eikä vain vaikutuksia. Avustustoiminta järjestettäköön si-

ten, että vastaanottajat vähitellen vapautetaan ulkonaisesta riippuvuudesta heidän kehittyäkseen omillaan toimeen tuleviksi.

Maallikot pitäkööt siis suuressa arvossa rakkauden tekoja ja sosiaalista avustustoimintaa, sekä yksityistä että julkista, myöskin kansainvälistä, jossa sekä yksityiset häntää kärsivät ihmiset että kansat saavat tehokasta apua, ja auttakoot siinä voimiensa mukaan. Näin he ovat yhteistyössä kaikkien hyvän tahdon ihmisten kanssa.[6]

KOLMAS LUKU

APOSTOLAATIN ERI ALUEISTA

9. Maallikot harjoittavat moninaista apostolaattiaan sekä Kirkossa että maailmassa. Kummankin järjestyksen piirissä tarjoutuu apostoliselle toiminnalle erilaisia alueita, joista tärkeimmät tahdomme tässä mainita. Ne ovat: kirkolliset yhteisöt, perhe, nuoriso, sosiaalinen kenttä, kansallinen ja kansainvälinen elämänpiiri. Kun nykyisin naisilla on yhä aktiivisempi osa koko yhteiskunnan elämässä, on heidän laajempi osallistumisensa myös Kirkon apostolaatin eri aloihin erittäin tärkeää.

10. Osallisina Kristuksen, papin, profeetan ja kuninkaan virkaan maallikoilla on aktiivinen osuutensa Kirkon elämään ja työhön. Kirkon yhteisöjen keskuudessa heidän toimintansa on niin välttämätöntä, että ilman sitä itse paimenten apostolaatti ei pysty saavuttamaan täyttä tehoaan. Sillä todella apostolisen mielen omaavat maallikot täydentävät, kuten Paavalin apuna evankeliumin julistamisessa toimineet miehet ja naiset (vrt. Ap.t. 18:18, 26, Room. 16:3), sitä, mikä heidän veljiltään puuttuu, ja virkistävät sekä paimenten että muun uskovan kansan mieltä (vrt. 1. Kor. 16:17-18). Aktiivisen oman yhteisönsä liturgiaan osallistumisen ravitsemina he ottavat huolehtivasti osaa sen apostoliseen työhön; ihmisiä, jotka ehkä olivat kaukana, he johtavat Kirkon helmaan. He uurastavat Jumalan sanan levittämiseksi varsinkin katekeettisessä opetuksessa ja

uhraavat kokemuksensa tehdäkseen sielunhoidon ja myös Kirkon hallinnollisen taloudenhoidon entistä tehokkaammaksi.

Seurakunta tarjoaa oivallisen esimerkin yhteisöllisestä apostolaatista. Mitä inhimillisiä eroja sieltä löydetäänkin, kaikki se kokoaa yhteen ja liittää ne Kirkon universaalisuuteen.[1] Tottukoot maallikot läheisessä yhteydessä pappiensa kanssa työskentelemään seurakunnassa,[2] tutkien omia ja koko maailman ongelmia sekä ihmisten pelastusta koskevia kysymyksiä, miettien ja ratkaisten niitä yhdessä Kirkon piirissä. Maallikoiden tulisi voimiensa mukaan avustaa jokaista apostolista ja lähetystehtävää, joihin heidän seurakuntaperheensä ryhtyy.

Viljelköt he alati hiippakuntatietoisuutta, sen soluhan seurakunta on, ja olkoot aina valmiita paimenensa kutsusta käyttämään voimiaan hiippakunnallisiin asioihin. Jotta he voisivat tyydyttää kaupunkien ja maaseudun alueiden tarpeita,[3] älköt he rajoittako yhteistyötään vain seurakunnan tai hiippakunnan piirissä tapahtuvaksi, vaan huolehkoot sen laajentamisesta seurakuntien ja hiippakuntien väliselle kansalliselle ja kansainväliselle tasolle. Tämä on tulossa yhä tärkeämmäksi, koska kansojen muuttoliike päivittäin kasvaa eikä keskinäisten suhteiden lisääntyminen ja tiedotuksen helppous salli minkään yhteiskunnan osan pysyttelevän itseensä sulkeutuneena. Sen vuoksi heidän olisi huolehdittava koko maan päälle hajaantuneen Jumalan kansan tarpeista. Varsinkin heidän on tehtävä lähetyskenttien työ omakseen antaen niille aineellista ja myös henkilökohtaista apuaan. On näet kristittyjen velvollisuus ja kunnia palauttaa Jumalalle osa niistä hyvyyksistä, jotka he ovat häneltä saaneet.

11. Koska kaikkien Luoja on määrännyt avioliiton inhimillisen yhteiskunnan aluksi ja perustaksi ja tehnyt siitä armoissaan suuren salaisuuden Kristuksessa ja Kirkossa (vrt. Ef. 5:32), aviopuolisoiden ja perheiden apostolaatilla

on erityinen merkitys sekä Kirkolle että maalliselle yhteiskunnalle.

Kristityt aviopuolisot ovat toisilleen, lapsilleen ja muille perheenjäsenille armon työtovereita ja uskon todistajia. Lapsilleen he ovat ensimmäisiä uskon airuita ja kasvattajia; sanallaan ja esimerkillään he muokkaavat näitä kristilliseen ja apostoliseen elämään, auttavat heitä järkevästi kutsumuksensa valitsemisessa sekä vaalivat huolellisesti heissä mahdollisesti havaitsemaansa hengellistä kutsusta.

On aina ollut aviopuolisoiden velvollisuus ja nykyään keskeinen osa heidän apostolaattiaan osoittaa ja todistaa elämällään aviositeen purkamattomuudesta ja pyhydestä, päättävästi vakuuttaa vanhempien ja holhoojien oikeutta ja velvollisuutta kasvattaa lapset kristillisesti sekä puolustaa perheen arvoa ja laillista itsenäisyyttä. He sekä toiset kristityt olkoot yhteistyössä kaikkien hyvän tahdon ihmisten kanssa, jotta nuo oikeudet säilytettäisiin voimassa julkisessa lainsäädännössä. Yhteiskunnallisissa järjestelyissä otettakoon huomioon perheiden tarpeet asuntoon, lasten kasvatukseen, työolosuhteisiin, sosiaaliturvaan sekä veroihin nähden. Muuttoliikkeen järjestelyssä perheen yhdessäolo on yleensä turvattava.[4]

Perhe itse on saanut Jumalalta tehtävän olla yhteiskunnan perustavana ja elävänä soluna. Tämän tehtävänsä se täyttää, jos se osoittautuu jäsentensä keskinäisen kiintymyksen ja yhteisen rukouksen kautta Jumalan edessä Kirkon kotoiseksi pyhäköksi, jos koko perhe yhtyy Kirkon liturgiseen kulttiin ja vihdoin, jos perhe harjoittaa aktiivista vieraanvaraisuutta ja edistää oikeudenmukaisuutta ja muita hyviä töitä kaikkien puutteessa olevien veljien palvelemiseksi. Erilaisista perheapostolaatin töistä luettelutakoon seuraavat: hylättyjen lasten adoptoiminen, muukalaisten ystävällinen vastaanottaminen, koulujen järjestämisessä avustaminen, nuorison tukeminen neuvoin ja teoin, kihlautuneiden auttaminen paremmin valmistau-

tumaan avioliittoon, katekeettisen opetuksen alalla työskenteleminen, aineellisessa ja moraalisisessa hädässä olevien aviopuolisoiden ja perheiden tukeminen. Vanhuksille ei ole vain hankittava välttämätöntä, vaan myös annettava heidän päästä osallisiksi taloudellisen edistuksen hedelmistä.

Aina ja kaikkialla, mutta erityisesti seuduilla, joissa evankeliumin siementä kylvetään ensimmäistä kertaa tai Kirkko on vasta alkuasteillaan tai sitä uhkaa jokin vakava vaara, kristityt perheet esittävät maailmalle erittäin kallisarvoisen todistuksen Kristuksesta olemalla koko elämässään uskollisia evankeliumille ja antamalla esimerkin kristillisestä avioliitosta.[5]

Voidakseen helpommin saavuttaa apostolaattinsa päämäärät saattaa perheiden ryhmiksi liittyminen olla eduksi.[6]

12. Nuorilla on nykyisessä yhteiskunnassa suuri merkitys.[7] Heidän elämänsä olosuhteet, mielenlaatunsa eikä vähiten sidonnaisuutensa omaan perheeseen ovat entisestään suuresti muuttuneet. Usein he sangen nopeasti joutuvat uusiin sosiaalisiin ja taloudellisiin oloihin. Samalla kun heidän yhteiskunnallinen ja poliittinen merkityksensä jatkuvasti kasvaa, he näyttävät olevan kykenemättömiä ottamaan vastaan uusia taakkoja.

Heidän lisääntynyt yhteiskunnallinen merkityksensä vaatii heiltä vastaavasti aktiivista apostolaattia, mutta myös heidän luonnollinen taipumuksensa tekee heidät siihen sopiviksi. Oman persoonan tietoisuuden kypsyessä he elämän innon ja toiminnanhalun ajamina ottavat oman vastuunsa kantaakseen, haluavat suorittaa oman osuutensa yhteiskunnallisen elämän ja kulttuurin aloilla. Jos tämä into on lähtöisin Kristuksen hengestä ja sitä elähdyttää kuuliaisuus ja rakkaus Kirkon paimenia kohtaan, siitä voidaan toivoa mitä runsainta hedelmää. Nuorista itsestään pitää tulla ensimmäisiä ja välittömiä nuorison apostoleja,

jotka harjoittavat apostolaattia omassa keskuudessaan ottaen huomioon sosiaalisen ympäristön, jossa he elävät.[8]

Aikuiset huolehtivat siitä, että pääsevät nuorison kanssa ystävälliseen keskusteluun, joka sallii molempien osapuolien ikäeron ylittäen oppia tuntemaan toisiaan ja välittää toisilleen omia rikkauksiaan. Ensin esimerkiksi avullaan aikuiset kannustavat nuorisoa apostolaattiin. Vaalikoot nuoret kunnioitusta ja luottamusta aikuisia kohtaan ja vaikka he luonnostaan ovat uutuuksiin taipuvaisia, pitäkoot kuitenkin kiitettäviä traditioita sopivasti arvossa.

Myös lapsilla on oma apostolaattinsa. Voimiensa mukaan he ovat todella Kristuksen eläviä todistajia kumppaneittensa keskuudessa.

13. Apostolaatti sosiaalisessa kentässä, toisin sanoen pyrkimys vaikuttaa kristillisessä hengessä yhteiskunnassa ajatteluun ja tapoihin, lakeihin ja rakenteisiin on siinä määrin maallikkojen tehtävä ja taakka, etteivät muut kuin he koskaan pysty sitä pätevästi täyttämään. Tällä alueella maallikot voivat harjoittaa apostolaattia kaltaistensa parissa. Täällä he täydentävät elämänsä todistusta sanan todistuksen avulla.[9] Täällä he työn, ammatin, opintojen, asuinpaikan, vapaa-ajan ja yhdessäolon parissa voivat parhaiten auttaa veljiään.

Tämän Kirkon tehtävän maailmassa maallikot täyttävät ennen kaikkea siinä elämän ja uskon yhdistämisessä, jonka avulla heistä tulee maailman valo, ja kaiken työnsä oivallisuudella, jonka avulla he houkuttelevat kaikkia rakastamaan totta ja hyvää ja vihdoinkin Kristusta ja Kirkkoa. Veljellisellä rakkaudella he ottavat osaa veljiensä elinehtoihin, töihin, kärsimyksiin ja toiveisiin, he valmistavat kaikkien sydämiä vähitellen pelastavan armon työlle. Lopulta he ovat täysin tietoisia osuudestaan yhteiskunnan rakentamisessa, jota he toteuttavat kristillisen jalomielisesti kottona, sosiaalisessa ja ammatillisessa toiminnassaan. Siten

heidän tapansa toimia vähitellen läpäisee koko elämän- ja työympäristön.

Tämän apostolaatin tulee sulkea piiriinsä kaikki, eikä se myöskään saa sulkea pois mitään hengellistä tai ajallista hyvää, mikä heidän on mahdollista saavuttaa. Kuitenkaan todelliset apostolit eivät tyydy vain tähän toimintaan, vaan pyrkivät julistamaan Kristusta lähimmäisilleen myös sanoin. Sillä monet ihmiset voivat vain lähellä olevien maallikkojen välityksellä kuulla evankeliumin ja oppia tuntemaan Kristuksen.

14. Ääretön apostolaatin kenttä avautuu kansallisella ja kansainvälisellä tasolla, missä maallikot erityisesti auttavat kristillistä viisautta leviämään. Rakastaen kansaansa ja uskollisesti täyttäen julkiset velvollisuutensa katolilaiset tuntevat itsensä velvoitetuiksi edistämään todellista yhteistä hyvää ja heidän on hankittava mielipiteilleen kannatusta niin, että julkista valtaa käytettäisiin oikeudenmukaisesti ja että lait vastaavat moraalien käskyjen ja yhteisen hyvän vaatimuksia. Katolilaiset, jotka ovat perehtyneet julkisiin asioihin ja vastaavasti ovat juurtuneet uskossa ja kristillisessä opissa, älkööt kieltäytykö julkisten tehtävien vastaanottamisesta, kun he voivat niiden arvokkaan hoitamisen avulla huolehtia yhteisestä hyvästä ja samalla raivata tietä evankeliumille.

Katolilaiset pyrkivät yhteistyöhön kaikkien hyvän tahdon ihmisten kanssa kaiken sen edistämiseksi, mikä on totta, oikeudenmukaista, pyhää ja rakastettavaa (vrt. Fil. 4:8). He neuvotelkoot näiden kanssa kilpailien heidän kanssaan järjestyksessä ja inhimillisyydessä ja tehköt tutkimuksia, miten sosiaaliset ja julkiset laitokset voitaisiin tehdä täydellisiksi evankeliumin hengen mukaisesti.

Ajallemme ominaisten tunnusmerkkien joukossa kasvava ja sammuttamaton kaikkien kansojen yhteenkuuluvuuden taju ansaitsee huomiota osakseen. Sen huolellinen vaaliminen ja muuttaminen varmaksi ja todelliseksi vel-

jeiden tunteeksi on maallikkojen apostolaatin tehtävä. Sen lisäksi maallikoiden tulee olla tietoisia kansainvälisen kentän olemassaolosta ja niistä teoreettisista ja käytännöllisistä kysymyksistä ja ratkaisuista, jotka siellä syntyvät, varsinkin kehitysmaiden kansoja koskevista.[10]

Muistakoot kaikki, jotka tekevät työtä vieraitten kansojen keskuudessa tai auttavat niitä, että kansojen välisten suhteiden tulisi olla todella veljien välistä yhteyttä, jossa kumpikin puoli samalla antaa ja saa. Ne jotka matkustavat joko kansainvälisen työn, liiketoimen tai vapaa-ajan vuoksi, muistakoot olevansa kaikkialla Kristuksen matkustavia sanansaattajia ja käyttäytykööt todella sellaisten tavoin.

NELJÄS LUKU

APOSTOLAATIN ERI MUODOISTA

15. Maallikot voivat harjoittaa apostolaattiaan joko yksilöinä tai liittyneinä erilaisiksi ryhmiksi tai yhdistyksiksi.

16. Yksilöiden harjoittama apostolaatti, joka pulppuaa runsaana tosi kristillisen elämän lähteistä (vrt. Joh. 4:14), on ensimmäinen ja kaiken maallikkoapostolaatin edellytys, myös yhteisen, eikä sitä voida millään muulla korvata.

Tähän aina ja kaikkialla hyödylliseen, mutta tietoisessä olosuhteissa ainoaan sopivaan ja mahdolliseen apostolaattiin ovat kaikki maallikot, missä oloissa elävätkin, kutsuttuja ja velvoitettuja, myös jos heiltä puuttuu tilaisuus ja mahdollisuus työskennellä yhdistyksissä.

Monet ovat ne apostolaatin muodot, joissa maallikot rakentavat Kirkkoa, pyhittävät maailmaa ja elähdyttävät sitä Kristuksessa.

Erityinen yksityisen apostolaatin muoto ja meidän ajallemme sopiva merkki, joka näyttää uskovissaan elävän Kristuksen, on maallikon koko elämän todistus, elämän, joka virtaa uskon, toivon ja rakkauden lähteestä. Sanan apostolaatissa taas, joka joissakin oloissa on aivan välttämätön, maallikot julistavat Kristusta, selvittävät hänen oppiaan, levittävät sitä itsekunkin olosuhteiden ja kokemuksen mukaisesti ja tunnustavat sitä uskollisesti.

Ollen keskenään yhteistyössä siinä, mikä kuuluu ajallisen järjestyksen rakentamiseen ja ylläpitoon – ovathan he

tämän maailman kansalaisia – maallikkojen pitää perhe-elämässään, ammatissaan, kulttuurin ja sosiaalisen elämän alalla etsiä entistä korkeampia toimintaperiaatteita uskon valossa ja tilaisuuden tullen paljastaa ne toisillekin tietäen näin olevansa yhteistyössä Jumalan, Luojan, Lunastajan ja Pyhittäjän kanssa, sekä tuoda ylistys hänelle.

Lopulta maallikkojen tulee elävöittää oma elämänsä rakkauden avulla ja tilaisuuden tullen ilmaista sitä teois-
saan.

Muistakoot kaikki osallistumalla julkiseen kulttiin ja rukouksen, katumuksen sekä elämän vaivojen ja murheiden vapaaehtoisen hyväksymisen kautta, jossa he tulevat kärsivän Kristuksen kaltaisiksi (vrt. 2. Kor. 4:10, Kol. 1:24), voivansa saavuttaa kaikki ihmiset ja myötävaikuttaa koko maailman pelastumiseen.

17. Tämän yksityisen apostolaatin tarve on suuri niillä seuduilla, missä Kirkon vapautta raskaasti rajoitetaan. Näissä erittäin vaikeissa oloissa maallikot mahdollisuuksiensa mukaan korvaavat pappeja vieläpä pannen vapautensa ja joskus henkensäkin vaaralle alttiiksi, opettavat ympärillään oleville kristillistä oppia, perehdyttävät heitä uskonnolliseen elämään ja katoliseen mielenlaatuun, ohjaavat heitä sakramenttien usein tapahtuvaan vastaanottamiseen sekä varsinkin eukaristisen hurskauden harjoittamiseen. [1] Kiittäen sydämestään Jumalaa, joka meidänkään aikoinamme ei ole lakannut herättämästä sankarillisen urhoolisia maallikoita vainojen keskellä, pyhä kirkolliskokous syleilee heitä isällisin tuntein ja kiitollisin mielin.

Yksityisten maallikkojen apostolaatilla on erityinen työkenttä seuduilla, missä katolilaisia on harvassa ja hajallaan. Täällä maallikot, jotka harjoittavat apostolaattia ainoastaan yksityisinä joko yllä mainituista syistä tai ammattinsa aiheuttamista erityisistä syistä, hyötyvät yhteen kokoontumisesta keskustellakseen pienissä ryhmissä ilman mitään tiukkoja instituution tai järjestön muotoja.

Näkykseen kuitenkin aina Kirkon yhteisön merkki toisille todellisena rakkauden todistuksena. Tällä tavoin he ystävyyden ja kokemusten jakamisen välityksellä auttavat toisiaan hengellisesti ja vahvistuvat pystyäkseen voittamaan liiaksi eristetyin elämän ja toiminnan haitat sekä kantaamaan entistä runsaampia apostolaatin hedelmiä.

18. Kristityt on kutsuttu yksilöinä harjoittamaan apostolaattia elämänsä eri olosuhteissa; silti he muistakoot ihmisen olevan luonnostaan sosiaalinen sekä sen, että Jumala on nähnyt hyväksi yhdistää Kristukseen uskovat Jumalan kansaksi (vrt. 1. Piet. 2:5-10) ja yhdeksi ruumiiksi (vrt. 1. Kor. 12:12). Kristittyjen yhteinen apostolaatti vastaa siis onnistuneesti sekä inhimillistä että kristillistä tarvetta ja on samalla merkinä Kirkon yhteydestä ja ykseydestä Kristuksessa, joka sanoi: ”Missä kaksi tai kolme on koolla minun nimessäni, siellä minä olen heidän keskellään” (Matt. 18:20).

Sen tähden kristityt harjoittakoot apostolaattiaan toimein yhdessä.[2] Olkoot he apostoleita perhepiirissään sekä seurakunnissa ja hiippakunnissa, jotka itsessään ovat ilmaus apostolaatin yhteisöluonteesta, ja myöskin vapaissa ryhmissä, joihin he päättävät kokoontua.

Yhteinen apostolaatti on erittäin tärkeä myös, koska sekä Kirkon piirissä että erilaisissa ympäristöissä apostolaatti usein vaatii yhteistoimintaa. Yhteistä apostolista toimintaa varten perustetut yhdistykset nimittäin tukevat jäseniään ja muokkaavat heitä apostolaattiin, järjestävät ja ohjaavat oikein heidän apostolista toimintaansa, niin että siitä voidaan odottaa paljon runsaampaa hedelmää kuin jos yksityiset toimisivat erikseen.

Nykyisissä olosuhteissa kuitenkin on erittäin tärkeätä maallikkojen toiminnan alalla vahvistaa yhdistynyttä ja järjestynyttä apostolaatin muotoa, sillä vain tiiviillä voimien keskittämällä pystytään täysin saavuttamaan tämän päivän apostolaatin tavoitteet ja puolustamaan pätevästi

sen etuja.[3] Tässä asiassa on erityisen tärkeätä, että apostolaatti myös saa kosketuksen niiden ihmisten yhteiseen mielenlaatuun ja sosiaaliseen tilanteeseen, joiden puoleen se kääntyy, muutoin he usein ovat kyvyttömiä vastustamaan yleisen mielipiteen tai instituutioiden painostusta.

19. Suuri erilaisuus on eri apostolisten yhdistysten välillä;[4] toiset omaksuvat Kirkon yleisen apostolisen tavoitteen, toiset pyrkivät erityisesti evankelioimiseen ja pyhittämiseen, toiset taas pyrkivät elähdyttämään ajallista järjestystä kristillisesti, toiset todistavat Kristuksesta erityisesti laupeuden ja rakkaudentekojen avulla.

Näiden yhdistysten joukossa on ennen muuta otettava huomioon ne, jotka edistävät ja korostavat jäsentensä käytännöllisen elämän ja heidän uskonsa välistä läheistä yhteyttä. Yhdistykset eivät ole itsetarkoitus, vaan niiden pitää palvella Kirkon lähetystehtävän suorittamista maailmassa; niiden apostolinen voima riippuu niiden sopuisuudesta liittymisestä Kirkon päämääriin ja yksityisten jäsenten ja koko yhdistyksen kristillisestä todistuksesta ja evankeliumin hengestä.

Kun ottaa huomioon yhtäaikaa edistyvän institutionalismin ja nykyisen yhteiskunnan kiihkeän kehityksen, Kirkon lähetysten universaalinen tehtävä vaatii katolilaisten apostolisten aloitteiden muotojen kehittämistä yhä täydellisemmiksi kansainvälisellä tasolla. Kansainväliset katoliset järjestöt saavuttavat tavoitteensa entistä paremmin, jos niihin kuuluvat ryhmät ja näiden jäsenet yhdistetään entistä läheisemmin keskenään.

Säilyttäen vaadittavat suhteet kirkolliseen auktoriteettiin[5] maallikoilla on oikeus perustaa yhdistyksiä [6] ja johtaa niitä sekä liittyä jäseniksi jo perustettuihin. On kuitenkin vältettävä voimien hajottamista, joka tapahtuu silloin, kun ilman riittävää syytä suositaan uusia yhdistyksiä ja töitä tai pidetään kiinni hyödyttömistä yhdistyksistä tai vanhentuneista menetelmistä. Ei myöskään ole aina edul-

lista siirtää toisen kansan keskuudessa vakiintuneita muotoja toisen pariin tekemättä erotusta.[7]

20. Joitakin vuosikymmeniä sitten maallikot monissa kansoissa omistautuivat yhä enemmän apostolaatille, he liittyivät yhteen erilaisissa aktioissa ja yhdistyksissä säilyttäen läheisen yhteyden hierarkiaan ja pyrkien jatkuvasti kohti varsinaisesti apostolisia tavoitteita. Näiden tai vastaavien vanhempien laitosten joukossa on erityisesti muistettava ne, jotka eri menetelmiä työssään noudattaen ovat tuottaneet runsasta hedelmää Kristuksen valtakunnalle. Paavit ja monet piispat ovat syystäkin niitä suositelleet ja edistäneet, ja ne ovat heiltä saaneet Katolisen aktion nimen, ja niitä on usein luonnehdittu maallikkojen myötävaikutukseksi hierarkkisessa apostolaatissa.[8]

Näillä apostolaatin muodoilla – olipa niillä Katolisen aktion nimi tai jokin muu –, jotka harjoittavat meidän aikamme arvokasta apostolaattia, on seuraavat yhteiset ja samalla kertaa esiintyvät tunnusmerkit:

a) Näiden järjestöjen välitön tavoite on Kirkon apostolinen tavoite, nimittäin ihmisten evankelioiminen ja pyhittäminen sekä heidän omientuntojensa kristillinen muokkaaminen, niin että he pystyvät evankeliumin hengellä läpäisemään erilaiset yhteisöt ja eri ympäristöt.

b) Maallikot ovat omalla tavallaan yhteistyössä hierarkian kanssa, tuovat esiin oman kokemuksensa ja ottavat vastuun näiden järjestöjen johtamisesta arvioitaessa niitä olosuhteita, joissa Kirkon pastoraalista aktiota on harjoitettava, sekä toimintaohjelman suunnittelussa ja toteuttamisessa.

c) Maallikot toimivat yhtyneinä ikään kuin orgaaniseksi ruumiiksi, niin että Kirkon yhteisö tulisi entistä selvemmin esiin ja apostolaatti toteutuisi entistä tehokkaammin.

d) Maallikot, joko tarjoutuessaan vapaaehtoisesti tai kun heidät kutsutaan työhön ja välittömään yhteistoimintaan hierarkkisen apostolaatin kanssa, toimivat hierarkian

itsensä ylimmän valvonnan alaisina, ja se voi vahvistaa tämän yhteistyön myös selvällä mandaatilla.

Järjestöjä, joissa hierarkian arvion mukaan nämä tunnusmerkit yhdessä ilmenevät, pidettäköön Katolisena aktiona, vaikka ne paikallisten ja kansallisten syiden vuoksi omaksuvat eri muotoja ja nimiä.

Pyhä kirkolliskokous suosittelee painokkaasti näitä instituutioita, jotka varmasti vastaavat Kirkon apostolaatin tarvetta monissa kansoissa; se kutsuu niissä työskenteleviä pappeja ja maallikoita yhä enemmän kehittämään yllä mainittuja tunnusmerkkejä tehokkuudessa ja työskentelemään aina yhdessä veljellisesti kaikkien muiden apostolaatin muotojen kanssa Kirkossa.

21. Kaikkia apostolaatin yhdistyksiä on arvioitava oikein. Varsinkin niitä, joita hierarkia kiittää tai suosittelee ajan ja paikan tarpeita vastaavina tai joiden perustamisen se määrittelee erittäin tärkeäksi, on pappien, sääntökuntien jäsenten ja maallikkojen pidettävä suuressa arvossa ja edistettävä kunkin tavallaan. Näihin kuuluvat tänään ennen muuta katolilaisten kansainväliset yhdistykset ja liitot.

22. Erityisen kunnian ja suosituksen Kirkossa ansaitsevat ne maallikot, jotka – olkootpa naimattomia tai naimisissa – omistautuvat joko pysyvästi tai joksikin ajaksi Kirkon laitosten ja niiden työn palvelukseen uhraten niille ammattikokemustaan. On Kirkolle suuri ilo, että niiden maallikkojen luku päivittäin lisääntyy, jotka tarjoavat palveluksiaan apostolaatin yhdistyksille ja toimille, tapahtui se sitten heidän oman kansansa keskuudessa tai kansainvälisellä kentällä tai varsinkin katolisissa lähetysyhteisöissä ja nuorten kirkkojen piirissä.

Kirkon paimenet ottakoot nämä maallikot vastaan mielellään ja kiitollisina ja huolehtikoot siitä, että heidän elämänsä olosuhteet vastaisivat oikeudenmukaisuuden, kohtuuden ja rakkauden vaatimuksia mahdollisimman paljon,

varsinkin mitä heidän ja heidän perheittensä sopivaan elämään tulee. Heidän tulisi aina saada nauttia tarpeellista opetusta, hengellistä lohdutusta ja kehotusta.

VIIDES LUKU

NOUDATETTAVASTA JÄRJESTYKSESTÄ

23. Maallikkojen apostolaatin, harjoittivatpa sitä yksittäiset tai useat kristityt yhdessä, on liityttävä oikeassa järjestyksessä koko Kirkon apostolaattiin. Niinpä yhteys niihin, jotka Pyhä Henki on asettanut johtamaan Jumalan Kirkkoa (vrt. Ap.t. 20:28), on kristillisen apostolaatin olennainen peruste. Vähemmän välttämätön ei ole apostolaatin eri aloitteiden välinen yhteistyö, jota hierarkian on sopivasti ohjattava.

Varsinkin ykseyden hengen edistämiseksi, jotta Kirkon koko apostolaatissa loistaisi veljellinen rakkaus ja jotta yhteiset tavoitteet saavutettaisiin ja vältettäisiin tuhoisa kilpailuhenki, vaadittakoon kaikilta apostolaatin muodoilta Kirkossa keskinäistä kunnioitusta ja sopivaa koordinaatiota, kunkin säilyttäessä oman luonteensa.[1] Tämä pätee varsinkin, kun jokin erityinen tapahtuma Kirkossa vaatii papiston molempien ryhmien, sääntökuntien jäsenten ja maallikkojen sopuointua ja apostolista yhteistyötä.

24. Hierarkian asiana on maallikkojen apostolaatin edistäminen, periaatteiden ja hengellisen avun tarjoaminen, heidän apostolaattinsa harjoittamisen ohjaaminen Kirkon yhteiseksi hyödyksi sekä sen valvominen, että opia ja järjestystä noudatetaan.

Kuitenkin maallikkojen apostolaatti sallii useita erilaisia suhteita hierarkiaan tämän apostolaatin erilaisten muotojen ja kohteiden mukaan.

Kirkossa on nimittäin useita apostolisia aloitteita, jotka perustuvat maallikkojen vapaaseen valintaan ja joita johdetaan heidän järkeväen arvostelunsa mukaan. Tällaisten aloitteiden avulla voidaan Kirkon lähetystehtävä joissakin olosuhteissa täyttää entistä paremmin, ja siitä syystä hierarkia usein kiittää ja suosittelee niitä.[2] Mikään aloite älköön kuitenkaan vaatiko itselleen katolisen nimeä, ellei sillä ole laillisen kirkollisen esivallan suostumusta.

Joillekin maallikkojen apostolaatin muodoille hierarkia antaa – joskin eri tavoin – selvän tunnustuksen.

Sen lisäksi kirkollinen auktoriteetti voi Kirkon yhteisen hyvän nimessä valita apostolisista yhdistyksistä ja yrityksistä muutamia, jotka välittömästi pyrkivät hengelliseen päämäärään, ja edistää erityisesti näitä, jotka se myös ottaa erityisesti vastuulleen. Näin hierarkia, ohjaten apostolaattia olosuhteiden mukaan eri tavoin, yhdistää jonkin muodon läheisesti omaan apostoliseen tehtäväänsä säilyttäen kuitenkin molempien oman luonteen ja niiden eron. Siksi maallikoilta ei saa ottaa pois välttämätöntä mahdollisuutta oma-aloitteiseen toimintaan. Tätä hierarkian aktia nimitetään erilaisissa kirkollisissa asiakirjoissa mandaatiksi.

Lopulta hierarkia uskoo maallikoille muutamia tehtäviä, jotka ovat läheisessä yhteydessä paimenten työhön, kuten osallistumisen kristinopin opetukseen, joidenkin liturgisten toimitusten suorittamiseen ja sielunhoitoon. Tehtävän luonteesta johtuen maallikot näitä toimia harjoittaessaan ovat täysin kirkollisen esimiehensä johdon alaisia.

Mitä tulee ajallisen järjestyksen aikaansaamiseen tähtääviin toimiin ja laitoksiin, kirkollisen hierarkian tehtävä on opettaa ja autenttisesti tulkita ajallisissa asioissa seurattavia moraalisia periaatteita. Otettuaan kaikki asianhaarat huomioon ja kutsuttuaan asiantuntijoita avukseen sillä

on oikeus arvioida tällaisten toimien ja laitosten yhtäpitävyyttä moraalisten periaatteiden kanssa ja määrittää, mitä tarvitaan ylikuulionnollisen järjestyksen piiriin kuuluvan hyvän varjelemiseen ja edistämiseen.

25. Piispat, kirkkoherrat ja muut molempiin papiston ryhmiin kuuluvat papit muistakoot, että oikeus ja velvollisuus apostolaatin harjoittamiseen on yhteinen kaikille uskoville, olivatpa nämä pappeja tai maallikoita, ja että myös maallikoilla on Kirkon rakentamisessa oma osuutensa.[3] Sen vuoksi he työskennelkoot veljellisesti maallikoiden kanssa Kirkossa ja Kirkon hyväksi ja pitäkoot erityisesti huolta maallikoista näiden apostolisessa toiminnassa.[4]

Valittakoon huolellisesti sopivia ja hyvin koulutettuja pappeja avustamaan maallikkojen apostolaatin eri muotoja.[5] Ne jotka on nimitetty tähän tehtävään, edustavat pastoraalisessa toiminnassa hierarkiaa, jolta ovat vastaanottaneet tehtävänsä. Heidän on aina pysyen Kirkon hengessä ja opissa vaalittava maallikoitten suhteita hierarkiaan. Ravitessaan heille uskottujen katolisten yhdistysten hengellistä elämää ja apostolista mieltä he pankoot itsensä kokonaan likoon, ottakoot viisaalla neuvonnallaan osaa niiden apostoliseen toimintaan ja edistäkööt niiden aloitteita. Jatkuvasti vuoropuhelussa maallikkojen kanssa he etsikoot tarkkaavaisina muotoja, jotka tekisivät apostolisen toiminnan entistä hedelmällisemmäksi ja edistäkööt ykseyden henkeä omassa yhdistyksessään sekä sen ja toisten vastaavien välillä.

Sääntökuntien jäsenet vihdoin, olkootpa veljiä tai sisaria, pitäkoot maallikkojen apostolisia toimia arvossa. Institutiionsa hengen ja määräysten mukaisesti he antautukoot mielellään maallikkojen töiden edistämiseen [6] ja koettakoot tukea, auttaa ja täydentää papillisia tehtäviä.

26. Hiippakunnissa järjestettäköön, mikäli mahdollista, neuvostoja, jotka tukevat Kirkon apostolista toimintaa

sekä evankelioimisen ja pyhityksen että rakkaudentyön kentillä, sosiaalisella ja muilla aloilla, ja tässä on soveliasta pappien ja sääntökuntien jäsenten olla yhteistyössä maallikkojen kanssa. Nämä neuvostot voivat palvella erilaisten maallikkojen yhdistysten ja aloitteiden keskinäistä koordinaatiota loukkaamatta itsekunkin yhdistyksen omaa luonnetta ja itsehallintoa.[7]

Tällaisia neuvostoja perustettakoon, jos mahdollista, myös seurakuntatasolla sekä seurakuntien välisellä, hiipakuntien välisellä, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.[8]

Sen lisäksi Pyhän istuimen luo perustetaan erityinen sihteeristö maallikkojen apostolaattia palvelemaan ja sitä kannustamaan ikään kuin keskuksiksi, joka välittää sopivin keinoin tietoa erilaisista maallikkojen apostolaatin aloitteista, toimittaa tutkimuksia nykyisistä kysymyksistä tällä alalla ja neuvoillaan tukee hierarkiaa ja maallikoita apostolisissa töissä. Tässä sihteeristössä on maallikkojen apostolaatin eri liikkeiden ja yritysten koko maailmassa oltava edustettuina, ja siinä pappien ja sääntökuntien jäsenten on oltava yhteistyössä maallikkojen kanssa.

27. Evankeliumi – ikään kuin yhteinen perintö – ja siitä johtuva yhteinen kristillisen todistamisen velvoitus tekevät suositeltavaksi ja usein vaativat katolilaisten yhteistyötä toisten kristittyjen kanssa sekä yksityisten että Kirkon yhteisöjen harjoittamana, sekä käytännön toimintana että yhdistysten muodossa kansallisella ja kansainvälisellä kentällä.[9]

Yhteiset inhimilliset arvot samoin vaativat usein yhteistyötä apostolisiin tavoitteisiin pyrkivien kristittyjen ja niiden välillä, jotka eivät sano itseään kristityiksi, mutta tunnustavat nämä arvot.

Tämän dynaamisen ja harkitun yhteistyön avulla,[10] joka on erittäin tärkeää ajallisissa toimissa, maallikot todis-

tavat Kristuksesta, maailman Pelastajasta, ja ihmisten perheen ykseydestä.

KUUDES LUKU

KOULUTUKSESTA APOSTOLAATTIIN

28. Apostolaatti voi saavuttaa täyden tehokkuuden vain monipuolisen ja perusteellisen koulutuksen avulla. Tätä ei vaadi ainoastaan maallikon jatkuva hengellinen ja opillinen edistyminen, vaan myös monet asiat, henkilöt ja velvollisuudet, joihin hänen toimintansa on sopeuduttava. Tämän koulutuksen apostolaattiin on nojaututtava niille perusteille, jotka tämä pyhä kirkolliskokous toisaalla on vahvistanut ja julistanut.[1] Paitsi kaikkien kristittyjen yhteistä koulutusta vaatii henkilöiden ja olosuhteiden erilaisuus useissa apostolaatin muodoissa erityistä ja erikoistunutta koulutusta.

29. Koska maallikot omalla tavallaan osallistuvat Kirkon lähetystehtävään, saa heidän apostolinen koulutuksensa maallikkosäädyn oman sekulaarin luonteen ja hengellisen elämän takia erityisen leimansa.

Koulutus apostolaattiin edellyttää itsekunkin lahjakkuuden ja olosuhteiden määräämää yleisinhimillistä koulutusta. Maallikon, joka tuntee hyvin tämän ajan maailman, pitää sopeutua omaan yhteiskuntaansa ja sen kulttuuriin.

Ennen kaikkea maallikko kuitenkin oppikoon täyttämään Kristuksen ja Kirkon tehtävää eläen uskosta luomisen ja lunastuksen jumalalliseen salaisuuteen ja Pyhän Hengen liikkeellepanemana, joka virvoittaa Jumalan kan-

san ja kannustaa kaikkia ihmisiä rakastamaan Isää Jumalaa ja maailmaa ja ihmisiä hänessä. Tätä koulutusta pidetään kaikien hedelmällisen apostolaatin perustana ja edellytyksenä.

Paitsi hengellistä koulutusta vaadittakoon perusteellinen opillinen koulutus, etenkin teologinen, eettinen ja filosofinen sovellettuna kunkin iän, aseman ja lahjakkuuden mukaan. Älköön myöskään laiminlyötäkö yleistä kulttuuria eikä käytännöllistä ja teknistä koulutusta.

Hyvien ihmissuhteiden hoitamiseksi on tarpeen vaalia todella inhimillisiä arvoja, etenkin veljellisen yhdessä elämisen, yhteistyön ja keskustelun taitoa.

Koska kuitenkin koulutus apostolaattiin ei voi perustua pelkästään teoreettiselle opetukselle, maallikko oppikoon vähitellen ja järkevästi, mutta koulutuksensa alusta asti katsomaan kaikkea, arvioimaan ja toimimaan uskon valossa ja toimintansa avulla kasvattamaan ja täydentämään itseään toisten kanssa jatkuvasti ja niin astumaan Kirkon tuloksettaiseen palvelukseen.[2] Tämä koulutus, jota on aina täydennettävä ihmispersoonan kypsytymisen ja ongelmien kehittymisen vuoksi, vaatii päivittäin syvempää tietämistä ja siihen sovellettua toimintaa. Kaikissa koulutuksen vaatimuksissa on aina pidettävä silmien edessä ihmispersoonan ykseyttä ja kokonaisuutta, niin että sen sopusointua ja tasapainoa varjellaan ja vahvistetaan.

Tällä tavoin maallikko tunkeutuu kypsästi ja innokkaasti itse ajallisen järjestyksen realiteettiin ja ottaa tehokkaasti oman osansa tehtävistä, samalla hän Kirkon elävänä jäsenenä ja todistajana tekee sen ajallisten asioiden keskeiseksi läsnäolevaksi ja toimivaksi.[3]

30. Koulutuksen apostolaattiin pitää alkaa lasten varhaiskasvatuksesta. Erityisellä tavalla kuitenkin kasvavat lapset ja nuoret on perehdytettävä apostolaattiin ja täydennettävä sen hengellä. Läpi koko elämän on tätä koulutusta täydennettävä sen mukaan kuin saadut uudet tehtävät

vaativat. On ilmeistä, että kristillisestä kasvatuksesta huolehtivien velvollisuuksiin liittyy myös koulutus apostolaattiin.

Vanhempien asia on perheessä tehdä lapsensa pienestä pitäen kykeneviksi tuntemaan Jumalan rakkauden kaikkia ihmisiä kohtaan ja opettaa heitä vähitellen, varsinkin esimerkillään, huolehtimaan lähimmäistensä sekä aineellisista että henkisistä tarpeista. Näin koko perheestä ja sen yhteisestä elämästä tulee ikään kuin apostolaatin ensimmäinen harjoituspaikka.

Sen lisäksi lapset on kasvatettava ylittämään perheen rajat ja avautumaan kirkollisille ja ajallisille yhteisöille. Paikallisen seurakunnan yhteyteen heidät otettakoon niin, että he saavat tietää olevansa Jumalan kansan eläviä ja aktiivisia jäseniä. Papit kiinnittäkööt katekeesissa, sananjuhluksessa, sielunhoidossa ja muissa pastoraalisissa tehtävissään huomiota apostolaattiin kouluttamiseen.

Myös koulujen, kollegioiden ja muiden katolisten oppilaitosten asia on edistää nuorissa katolista ajattelua ja apostolista toimintaa. Jos tämä koulutus puuttuu joko siitä syystä, etteivät nuoret käy näitä kouluja, tai muusta syystä, huolehtikoot siitä sitä enemmän vanhemmat, sielunpaimenet ja apostoliset yhdistykset. Opettajat ja kasvattajat, jotka jo kutsumuksensa ja virkansa perusteella harjoittavat erinomaisessa muodossa maallikkojen apostolaattia, olkoot varustettuja tarpeellisella opilla ja pedagogisella taidolla kyetäkseen antamaan tätä opetusta tehokkaasti.

Myös maallikkoryhmien ja yhdistysten, olipa niillä tavoitteena apostolaatti tai muut yliluonnolliset päämäärät, tulee tavoitteensa ja mahdollisuuksiensa mukaan edistää innokkaasti ja aina koulutusta apostolaattiin.[4] Ne ovat usein tavallinen tie, joka johtaa apostolaattiin kouluttamiseen. Niissä saadaan opillinen, hengellinen ja käytännöllinen koulutus. Niiden jäsenet keskustelevat pienissä ryhmissä toistensa ja ystäviensä kanssa apostolisen toi-

mintansa menetelmistä ja tuloksista ja vertailevat jokapäiväisen elämänsä kokemuksia evankeliumin valossa.

Tällainen koulutus on järjestettävä niin, että se ottaa huomioon koko maallikkojen apostolaatin, jota ei ole harjoitettava vain näiden yhdistysten piirissä, vaan kaikissa olosuhteissa läpi koko elämän, varsinkin ammatissa ja yhteiskunnallisessa elämässä. Siten kunkin on valmistauduttava innokkaasti apostolaattiin, mikä koskee erityisesti aikuisia. Iän karttuessa nimittäin ymmärrys laajenee ja itsekin voi entistä paremmin havaita ne lahjat, jotka Jumala on hänelle antanut, ja tehokkaammin harjoittaa niitä armolahjoja, jotka Pyhä Henki on suonut hänelle veljiensä hyväksi.

31. Apostolaatin eri muodot vaativat myös vastaavaa koulutusta.

a) Mitä apostolaattiin ihmisten evankelioimiseksi ja pyhittämiseksi tulee, maallikoita on erityisesti koulutettava käymään keskustelua toisten, uskovien ja ei-uskovien kanssa Kristuksen sanoman julistamiseksi kaikille.[5]

Kun kuitenkin meidän aikanamme monenlainen materialismi leviää laajalti kaikkialle, myös katolilaisten keskuuteen, älkööt maallikot vain oppiko erittäin valppaasti tuntemaan katolista oppia, varsinkin niitä kohtia, joita vastaan väitetään, vaan asettakoot myös kutakin materialismin muotoa vastaan evankelisen elämän todistuksen.

b) Mitä kristillisen järjestyksen aikaansaamiseen ajallisissa asioissa tulee, opetettakoon maallikoille ajallisen hyvän todellinen merkitys ja arvo sekä itsessään että ihmisen kaikkia päämääriä ajatellen. He saakoot harjoitusta asioiden oikeassa käytössä ja laitosten järjestämisessä ottaen aina huomioon yhteisen hyvän Kirkon moraaliopin ja yhteiskunnallisen opetuksen periaatteiden mukaisesti. Varsinkin yhteiskunnallisen opetuksen periaatteet ja sen johtopäätökset maallikot oppikoot niin, että he tulevat ky-

keneviksi omalta osaltaan viemään tätä oppia eteenpäin sekä soveltamaan sitä oikein yksittäistapauksissa.[6]

c) Koska rakkauden ja laupeuden työt ovat erittäin selvä kristillisen elämän todistus, tulee apostolisen koulutuksen johtaa myös niiden harjoittamiseen, jotta kristityt oppisivat lapsuudesta alkaen kärsimään yhdessä veljiensä kanssa ja jalomielisesti tulemaan avuksi heidän puutteissaan.[7]

32. Maallikoille on jo monia apukeinoja apostolaatissaan kuten kokouksia, kongresseja, hiljentymispäiviä, hengellisiä harjoituksia, usein tapahtuvia kokoontumisia, esitelmiä, kirjoja, selitysteoksia pyhän Raamatun ja kato- lisen opin entistä syvemmäksi tuntemiseksi, hengellisen elämän ravitsemiseksi sekä maailman olojen tuntemiseksi ja sopivien menetelmien löytämiseksi ja muokkaamiseksi.[8]

Nämä koulutuksen apukeinot ottavat huomioon apos- tolaatin eri muodot ja ympäristöt, joissa sitä harjoitetaan.

Tätä tarkoitusta varten on myös perustettu keskuksia ja korkeampia instituutteja, jotka jo ovat tuottaneet erittäin hyviä hedelmiä.

Pyhä kirkolliskokous iloitsee tällaisista aloitteista, jotka joillakin seuduin jo kukoistavat, ja toivoo, että niitä edistet- täisiin myös muualla, missä ne ovat tarpeen.

Sen lisäksi on perustettava dokumentaatio- ja opinto- keskuksia ei vain teologian alalla, vaan myös antropologi- an, psykologian, sosiologian ja metodologian alalla, jotta entistä paremmin edistettäisiin maallikkojen mahdolli- suuksia ja taipumuksia, sekä miesten että naisten, sekä nuorten että aikuisten, kaikilla apostolaatin aloilla.

KEHOTUS

33. Pyhä kirkolliskokous pyytää hartaasti kaikkia maallikkoja Herrassa vastaamaan Kristuksen ääneen, joka tällä hetkellä hellittämättä kutsuu heitä, sekä Pyhän Hengen kehotukseen vapaaehtoisesti, antaumuksella ja avoimin sydämin. Erityisellä tavalla tuntekoot tämän kutsun omakseen nuoremmat ihmiset ja ottakoot sen vastaan iloisina ja ylevin mielin. Sillä Herra itse kutsuu tämän pyhän kirkolliskokouksen kautta uudestaan kaikkia maallikkoja yhdistymään kanssaan päivä päivältä läheisemmin, niin että he pitäen hänen omaansa omanaan (vrt. Fil. 2:5) yhtyisivät hänen pelastavaan lähetystehtäväänsä. Uudestaan hän lähettää heidät jokaiseen kaupunkiin ja paikkaan, mihin itse on tuleva (vrt. Luuk. 10:1), niin että he Kirkon apostolaatin eri muodoissa ja tavoissa, jotka jatkuvasti on sovellettava uusien aikojen tarpeita vastaaviksi, osoittautuisivat hänen työtovereikseen ollen aina innokkaita Herran työssä tietäen, ettei heidän vaivannäkönsä ole turha Herrassa (vrt. 1. Kor. 15:58).

Tämän dekreetin kokonaisuudessaan ja yksityiskohdissaan ovat kirkolliskokouksen isät hyväksyneet. Ja sen apostolisen vallan nojalla, jonka olemme saanut Kristukselta, me yhdessä kirkolliskokouksen isien kanssa hyväksyimme, vahvistamme ja säädamme niin Pyhässä Hengessä ja määräämme, että Jumalan kunniaksi julistetaan sitä, minkä kirkolliskokous on säätänyt.

Roomassa, pyhän Pietarin istuimen luona,
marraskuun 18. päivänä vuonna 1965

Minä Paavali, katolisen Kirkon piispa

(kirkolliskokouksen isien allekirjoitukset)

VIITTEET

Johdanto

- 1 Vrt. Johannes XXIII, Apostolinen konstituutio *Humanae salutis*, 25.12.1961: AAS 54 (1962), 7-10.
- 2 Vrt. Vatikaanin II kirkolliskokous, dogmaattinen konstituutio *Lumen gentium*, 33ss.: AAS 57 (1965), 39ss., vrt. myös konstituutio *Sacrosanctum Concilium*, 26-40: AAS 56 (1964), 107-111; vrt. dekreetti *Inter mirifica*: AAS 56 (1964), 145-153; vrt. dekreetti *Unitatis redintegratio*: AAS 57 (1965), 90-107, vrt. dekreetti *Christus Dominus*, 16, 17, 18; vrt. julistus *Gravissimum educationis*, 3, 5, 7.
- 3 Vrt. Pius XII, puhe kardinaaleille 18.2.1946: AAS 38 (1946), 101-102; sama, saarna katolisen työläisnuorison edustajille 25.8.1957: AAS 49 (1957), 843.

Ensimmäinen luku

- 1 Vrt. Pius XI, kiertokirje *Rerum Ecclesiae*: AAS 18 (1926), 65.
- 2 Vrt. Vatikaanin II kirkolliskokous, dogmaattinen konstituutio *Lumen gentium*, 31: AAS 57 (1965), 37.
- 3 Vrt. Vatikaanin II kirkolliskokous, dogmaattinen konstituutio *Lumen gentium*, 33, 10: AAS 57 (1965), 39, 14.
- 4 Vrt. Vatikaanin II kirkolliskokous, dogmaattinen konstituutio *Lumen gentium*, 12: : AAS 57 (1965), 16.
- 5 Vrt. Vatikaanin II kirkolliskokous, konstituutio *Sacrosanctum Concilium*, 11: AAS 56 (1964), 102-103.
- 6 Vrt. Vatikaanin II kirkolliskokous, dogmaattinen konstituutio *Lumen gentium*, 32: AAS 57 (1965), 38, vrt. myös 40-41, ss. 45-47.
- 7 Vatikaanin II kirkolliskokous, dogmaattinen konstituutio *Lumen gentium*, 62-63, vrt. myös kohtaa 65, s. 64-65.

Toinen luku

- 1 Vrt. Pius XI, kiertokirje *Ubi arcano*, 23.12.1922: AAS 14 (1922), 695; Pius XII, kiertokirje *Summi Pontificatus*, 20.10.1939: AAS 31 (1939), 442-443.
- 2 Vrt. Leo XIII, kiertokirje *Rerum novarum*: AAS 23 (1890-1891), 647; Pius XI, kiertokirje *Quadragesimo anno*: AAS 23 (1931), 190; Pius XII, radiopuhe 1.6.1941: AAS 33 (1941), 207.
- 3 Vrt. Johannes XXIII, kiertokirje *Mater et Magistra*: AAS 53 (1961), 402.
- 4 Vrt. Johannes XXIII, kiertokirje *Mater et Magistra*: AAS 53 (1961), 440-441.
- 5 Vrt. Johannes XXIII, kiertokirje *Mater et Magistra*: AAS 53 (1961), 442-443.
- 6 Vrt. Pius XII, Puhe *Pax Romanalle* 25.4.1957: AAS 49 (1957), 298-299, ja varsinkin Johannes XXIII, Puhe *FAO:n kokoukselle* 10.11.1959: AAS 51 (1959), 856-866.

Kolmas luku

- 1 Vrt. Pius X, Apostolinen kirje *Creationis duarum novarum paroeciarum* 1.6.1905: AAS 38 (1905), 65-67; Pius XII, Puhe S. Saban seurakunnan uskoviille 11.1.1953: *Discorsi e Radiomessaggi di S. S. Pio XII*, 14 (1952-1953), 449-454; Johannes XXIII, Puhe Alban hiippakunnan papistolle ja uskoviille, pidetty *Castelgandolfossa* 26. 8.1962: AAS 54 (1962), 656-660.
- 2 Vrt. Leo XIII, Puhe 28.1.1894: *Acta* 14 (1894), 424-425.
- 3 Vrt. Pius XII, Puhe kirkkoherroille jne. 6.2.1951: *Discorsi e Radiomessaggi di S. S. Pio XII*, osa 12 (1950-1951), 437-443; 8.3.1952: osa 14 (1952-1953), 5-10; 27.3.1953: osa 15 (1953-1954), 27-35; 28.2.1954: osa 15 (1953-1954), 585-590.
- 4 Vrt. Pius XII, kiertokirje *Casti connubii*: AAS 22 (1930), 554; Pius XII, radiosanoma 1.1.1941: AAS 33 (1941), 203; sama, puhe kansainvälisen perheoikeuksien suojaamisen kongressin osanottajille 20.9.1949: AAS 41 (1949), 552; sama, puhe ranskalaisille perheenisille 18.9.1951: AAS 43 (1951), 731; sama, radiosanoma joulupäivänä 1952: AAS 45 (1953), 41; Johannes XXIII, kiertokirje *Mater et Magistra*, 15.5.1961: AAS 53 (1961), 429-439.
- 5 Vrt. Pius XII, kiertokirje *Evangelii Praecones*, 2.6.1951: AAS 43 (1951), 514.

- 6 Vrt. Pius XII, puhe kansainvälisen perheoikeuksien suojaamisen kongressin osanottajille 20.9.1949: AAS 41 (1949), 552.
- 7 Vrt. Pius X, puhe Ranskan katoliselle nuorisoliitolle hurskaudesta, tietämisestä ja toiminnasta 25.9.1904: AAS 37 (1904-1905), 296-300.
- 8 Vrt. Pius XII, Kirje Dans quelques semaines Mariapolin arkkipiispalle Kanadan kristillisen työläisnuorison kokouksista 24.5.1947: AAS 39 (1947), 257; Radiosanoma J.O.C.:lle Brysselissä 3.9.1950: AAS 42 (1950), 640-641.
- 9 Vrt. Pius XI, kiertokirje Quadragesimo anno, 15.5.1931: AAS 23 (1931), 225-226.
- 10 Vrt. Johannes XXIII, kiertokirje Mater et Magistra, 15.5.1961: AAS 53 (1961), 448-450.

Neljäs luku

- 1 Vrt. Pius XII, Puhe ensimmäiselle maallikkoapostolaatin maailmankongressille 15.10.1951: AAS 43 (1951), 788.
- 2 Vrt. Pius XII, Puhe ensimmäiselle maallikkoapostolaatin maailmankongressille 15.10.1951: AAS 43 (1951), 787-788.
- 3 Vrt. Pius XII, kiertokirje Le pelerinage de Lourdes 2.7.1957: AAS 49 (1957), 615.
- 4 Vrt. Pius XII, Puhe kansainvälisen miesten liiton neuvostolle 8.12.1956: AAS 49 (1957), 26-27.
- 5 Vrt. myöh. V luku, 24.
- 6 Vrt. S. C. Concilii, Resolutio Corrienten, 13.11.1920: AAS 13 (1921), 139.
- 7 Vrt. Johannes XXIII, kiertokirje Princeps pastorum, 10.12.1959: AAS 51 (1959), 856.
- 8 Vrt. Pius XI, Kirje Quae nobis kardinaali Bertramille 13.11.1928: AAS 20 (1928), 385; vrt. myös Pius XII, puhe Italian Katoliselle aktiolle 4.9.1940: AAS 32 (1940), 362.

Viides luku

- 1 Vrt. Pius XI, kiertokirje Quamvis nostra 30.4.1936: AAS 28 (1936), 160-161.
- 2 Vrt. S. C. Concilii, Resolutio Corrienten, 13.11.1920: AAS 13 (1921), 137-140.
- 3 Vrt. Pius XII, puhe toiselle maallikkoapostolaatin maailmankongressille 5.10.1957: AAS 49 (1957), 927.
- 4 Vrt. Vatikaanin II kirkolliskokous, dogmaattinen konstituutio Lumen gentium, 37: AAS 57 (1965), 42-43.

- 5 Vrt. Pius XII, Apostolinen kehotuskirje *Menti nostrae* 23.9.1950: AAS 42 (1950), 660.
- 6 Vrt. Vatikaanin II kirkolliskokous, dekreetti *Perfectae caritatis*, 8.
- 7 Vrt. *Benedictus XV, De Synodo dioeciesana*, 1.III, c. IX, n. VII-VIII: *Opera omnia in tomos XVII distributa*, tom. XI (Prati 1844), s. 76-77.
- 8 Vrt. Pius XI, kiertokirje *Quamvis nostra*, 30.4.1936: AAS 28 (1936), 160-161.
- 9 Vrt. Johannes XXIII, kiertokirje *Mater et Magistra*, 15.5.1961: AAS 53 (1961), 456-457; vrt. Vatikaanin II kirkolliskokous, dekreetti *Unitatis redintegratio*, 12: AAS 57 (1965), 99-100.
- 10 Vrt. Vatikaanin II kirkolliskokous, dekreetti *Unitatis redintegratio*, 12: AAS 57 (1965), 19, 20.

Kuudes luku

- 1 Vrt. Vatikaanin II kirkolliskokous, dogmaattinen konstituutio *Lumen gentium*, luvut II, IV, V: AAS 57 (1965), 12-21, 37-49; vrt. myös dekreetti *Unitatis redintegratio*, 4, 6, 7, 12: AAS 57 (1965), 94, 96, 97, 99, 100.
- 2 Vrt. Pius XII, Puhe partiolaisten ensimmäisessä kansainvälisessä konferenssissa 6.6.1952: AAS 44 (1952), 579-580; Johannes XXIII, kiertokirje *Mater et Magistra*, 15.5.1961: AAS 53 (1961), 456.
- 3 Vrt. Vatikaanin II kirkolliskokous, dogmaattinen konstituutio *Lumen gentium*, 33: AAS 57 (1965), 39.
- 4 Vrt. Johannes XXIII, kiertokirje *Mater et Magistra*, 15.5.1961: AAS 53 (1961), 455.
- 5 Vrt. Pius XII, kiertokirje *Sertum laetitia*, 1.11.1939: AAS 31 (1939), 653-654; vrt. myös sama, puhe Italian katolisen aktion akateemisille kansalaisille 24.5.1953: AAS 45 (1953), 413-414.
- 6 Vrt. Pius XII, puhe katolisten nuorten naisten maailmankongressille 18.4.1952: AAS 44 (1952), 414-419; vrt. sama, puhe Italian kristilliselle ammattiliitolle (A.C.L.I.) 1.5.1955: AAS 47 (1955), 403-404.
- 7 Vrt. Pius XII, puhe *Caritas*-yhdistysten kongressin osanottajille 27.4.1952: AAS 44 (1952), 470-471.
- 8 Vrt. Johannes XXIII, kiertokirje *Mater et Magistra*, 15.5.1961: AAS 53 (1961), 454.